

I E L T E A T R E

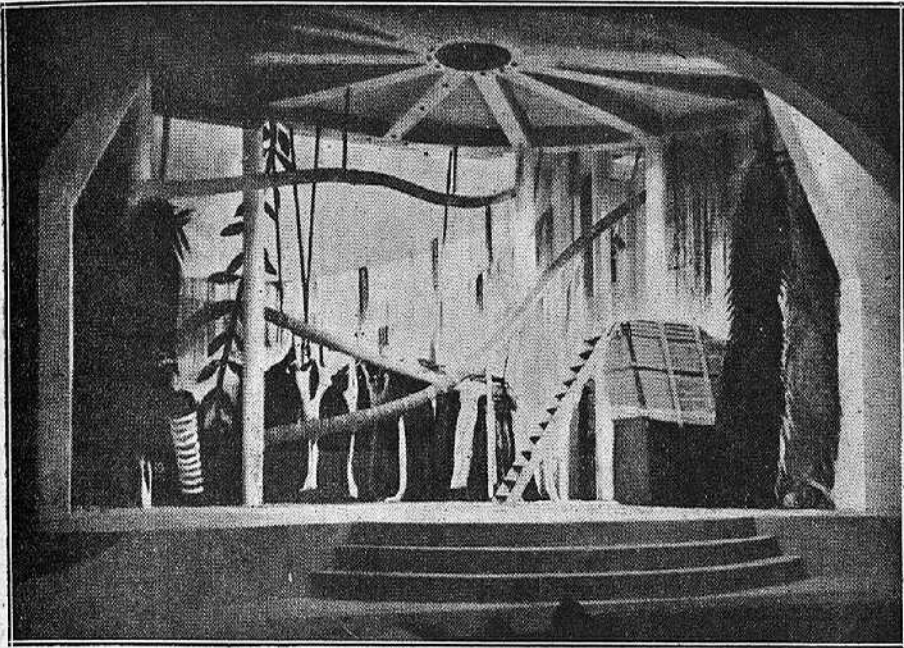
CONTRA L'ESCENOGRAFIA REALISTA

UNA OFENSIVA

Encara que no pas molt a casa nostra, és evident que preocupar-se pel perfeccionament i el renovament de la decoració escenogràfica i de tot allò que es refereixi a la posta en escena, ha esdevingut un element activíssim en la vida teatral moderna.

Influint-se mútuament, la feina del muntatge escènic i la de l'escriptor de teatre, totes les característiques de l'una i de l'altra han anat renovant-se fins arribar a no tenir gairebé res de comú amb aquell teatre

accentuant i utilitzant intelligentment el mateix convencionalisme teatral, recercat en comptes de defugit; Dullin, col·locant al mig de les taules el decorat, senzill, com una capsula oberta de cara a l'espectador; Colin, amb les seves agudes fantasies de *L'Orchestre en Liberté*, a l'Òpera; el grup Art et Action, amb les seves màscares grotesques, convencionals i decoratives, amb el seu decorat atrabiliari; les senzilles teles de fons dels teatres dels bulevards, més o menys encartades; i fins les revistes del

Presentació de «Noë» al Vieux-Colombier

que a principis de segle feia les delícies dels nostres pares. I al mateix temps que hom ha anat treballant els gustos del públic fent-li admetre de mica en mica obres d'una categoria i un gènere que fa vint anys hauria rebutjat de la manera més violenta, hom ha anat modificant també allò que és la presentació escènica, els seus recursos i el seu mecanisme.

D'aquest renovar-se incessant que hom hauria jutjat impossible en aquest medi farcit de tradició i carregat de prejudicis que, d'una manera general, és la vida de teatre, cada dia ens n'arriben testimonis ben interessants.

La posta en escena va prenent una importància grandíssima, i fins excessiva. Ens trobem amb la presentació d'una munió d'obres de les quals tota l'acció i tots els incidents no són sinó el pretext d'una escenografia enginyosa i atrevida — com més enginyosa i més atrevida millor.

Mentre que per una banda hom construeix l'escena múltiple sobre una plataforma giratòria o bé hom instal·la aquestes distintes escenes en ascensors, coses que permeten la reducció dels intermedis a l'infima durada i que, a més d'esser els auxiliars de l'espectacle, es converteixen en espectacle elles mateixes i el públic corre a admirar-les amb el mateix estat d'esperit amb què acudia abans a les representacions de *La Pata de Cebra*, per una altra banda hom limita els canvis d'escena a la instal·lació de només dos o tres elements accessoris, conservant, tot al llarg de l'obra que es representa, la mateixa estructura en tots els seus elements principals, o bé hom estableix ja en l'escenari d'un teatre determinat un decorat rudimentari fix i invariable al qual s'ha de sotmetre dòcilment tota obra que vulgui ésser-hi representada.

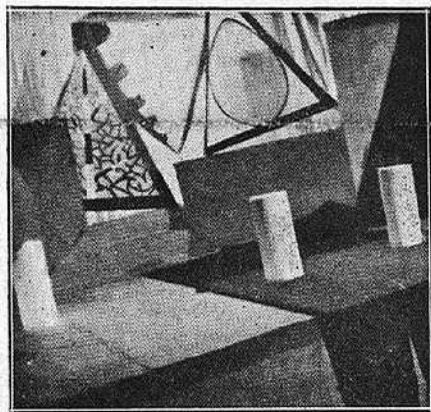
Els magnífics efectes que es poden obtenir amb la il·luminació elèctrica, les grans facilitats que proporcionen els avenços mecànics, han trasbalsat enormement, com hem dit més amunt, les relacions entre la trama i el llibre. Les més de les vegades, les obres, en concepte d'esser servides per aquells perfeccionaments, es converteixen en llurs serventes. Allò que tenien d'esser facilitats ofertes a la presentació d'una peça teatral, ha esdevingut un objecte de fàrnia damunt d'aquesta, la qual ha d'emmodellar-se a la necessitat del màxim llum de tots els mitjans de què disposa l'escenari on ha de muntar-se.

Però, sigui per un cantó, sigui per un altre, totes les tendències actuals d'alguna importància — salvant les excepcions degudes —, quant a la tècnica teatral, tant per les obres com per llur presentació tendeixen a un sol objecte: l'abolició d'allò que s'anomena realisme.

En la decoració, els russos, els alemanys i els austríacs, amb els seus constructivismes i expressionismes, ara totalment simètrics a cada costat de l'escena, ara amb un aspecte de desordre completament arbitrari; a França, Barsacq, amb la seva nova disposició de l'escena de *Vieux Colombier*,

Folies Bergère, amb decoració de rodes colossals, palanques i ponts, d'una carrincloneria a l'alçada de les del nostre Paral·lel; tot segueix la mateixa ofensiva.

Quant als beneficis que de tot això en pugui provenir a allò que tenim com a concepció clàssica del teatre, és cosa que l'hem de veure encara. Tot amb tot, sempre serà reconfortant l'extinció definitiva

Presentació de «La temptació de Sant Antoni» (grup Art et Action)

d'aquelles truculències que eren la tònica del teatre pseudo-realista, per bé que moltes vegades haurem de reconèixer que hem sortit del foc per caure a les brases.

De moment, però, algunes experiències com *Le viol de Lucrèce*, d'Obey, i el *Donogoo-Tonka*, de Romain, dels quals hom ha parlat ja en aquestes mateixes columnes, han provat prou que es pot fer molt de bo, sigui com sigui. A part que hem de reconèixer que el valor de l'obra de Romain, per exemple, té un valor completament independent de la seva presentació a l'escena. Romain va crear ben lliure d'aquesta preocupació i, en presentar-la al públic, no es féu pas per exhibir els mecanismes que hom disposava, sinó que aquests servien per a la presentació del *Donogoo-Tonka*, que era la cosa principal.

A més, sempre ens ha d'animar pensar que som tan lluny ja, encara que de vegades anem per camí errat, d'aquella tristesa del realisme escenogràfic de bastidors i bambalines, de portes que no funcionen i de paisatges llunyans encastats amb el primer terme, amb els seus accessoris polsosos i arnats, on tot el luxe quedava reduït a la purpurina i a la llauana, i de retruc, haver liquidat també aquells atacs epilèptics i aquelles hemoptis, admiració de l'espectador i pedra de toc infalible del talent de l'interpret d'aquell teatre.

Es d'observar també que allò de la cortina de fons, amb els seus plecs severos i solemnes, per la qual encara hi ha a casa nostra persones que senten gran debilitat, ha perillat també d'una manera absoluta en totes les escenes d'Europa, tant de professionals com d'aficionats.

J. C. I. V.

LA CRISI TEATRAL

Crisi de confort?

Periòdicament es parla de la crisi teatral. Aquest fet no vol dir que només existeix aquesta quan les seves manifestacions en fan parlar. Seria com afirmar que una malaltia crònica es guareix cada cop que les seves manifestacions superficials desapareixen. La crisi teatral fa parlar d'ella de tant en tant, perquè seria impossible de parlar-ne continuament, i a més a més, perquè el seu nom mateix de crisi indica ja una intermitència d'agudització. Però no ens enganyem pas; si hem de mirar-ho pel cantó etimològic, no existeix crisi més que en la nostra imaginació i en el nostre bon desig. El que sembla que hi hagi és un decaïment, una anèmia de l'art teatral.

En què consisteix aquesta anèmia? No anirem pas a examinar, de moment, les seves causes profundes. El símptoma més vistós el trobem en les sales d'espectacles: el públic no va al teatre; els teatres són buits amb una constància digna de millor causa.

Per què? Evidentment, perquè el públic no troba en l'espectacle el que en tot espectacle cerca el públic: una porta per on evadir-se. L'espectador va al teatre amb un únic desig, que és fugir de la seva pròpia realitat; viure, viatjar a través d'altres realitats. Per això es necessita més d'una condició. L'espectador entra en un teatre disposat a sotmetre's a una suggestió, exactament com aquell que desitja que l'hipnotitzin; però perquè un home sigui hipnotitzat cal, primer, que l'hipnotitzador tingui prou poder; però també que el subjecte es sotmeti a aquest poder amb bona voluntat. Si falla una de les dues condicions, no es produeix el fenomen.

La primera condició, l'aptitud de l'hipnotitzador, depèn únicament d'ell; tindrà poder o no en tindrà damunt del subjecte; aquest, en canvi, amb la millor voluntat del món es pot trobar que no es pugui sotmetre a la voluntat que el sollicita perquè alguna cosa el distregui de l'abstracció absoluta que demana l'experiment.

En el teatre passa exactament igual: hi ha l'autor, els interpres, la presentació, és a dir, l'obra, que van a exercir una influència determinada damunt el subjecte; voler suggerir-lo, hipnotitzar-lo, per fer-li viure una realitat diferent. D'altra banda, hi ha el subjecte, el públic, que va a deixar-se suggerir, a deixar-se transportar. Ara bé, pot succeir, i de fet succeeix, que l'obra no té poder de suggestió, i amb tota la bona voluntat del públic, aquest no respon; però, és que el públic es troba en condicions de respondre a menys d'emprar una força literària? En quines condicions es sotmet l'espectador a la influència d'una obra? Pot absoure's? Pot lliurar-se? Pot inhibir-se de tot el que no sigui el drama que es juga davant dels seus ulls? No. Constantment, sense un descans, l'espectador ha de fer esforços per entrar en l'obra; ha de defensar-se contra la realitat més immediata que el sollicita; ha de perseguir la representació que ha pagat, perquè a cada moment se li escapa.

Concretament més. L'espectador seu en una butaca estreta, dura, incòmoda; ha de lluitar amb els colzes del veí, amb la duresa del seient, amb el cap del que té davant; ha de prevenir-se contra els corrents d'aire o ventar-se de calor que té; ha d'estirar el coll i girar el cap per entendre les paraules que els actors diuen; en fi, ha de perseguir constantment l'acció que li fuig, en comptes d'esser el penetrat per l'ambient que l'acció crea. En aquestes condicions, anar al teatre no és un plaer; és una feina, i una feina pesada.

A una semblant manca de confort — tot el que acabem de dir es resumeix en aquests tres mots: «manca de confort» — afegit-hi els entreactes vuitentistes. En el segle passat, calmos i encara que en diguessin de les

llums, fosc, el teatre era un dels indrets més ben il·luminats; per tant, un dels llocs on més es podia lluir. Aquest temps ha passat; la llibertat de moviment de la nostra societat, el ritme accelerat a què vivim i sobretot la profusió, la disbauxa de llum en què ens movem, ja sigui de dies a ple sol, ja a la nit, fan innecessari un indret i un moment destinat únicament a lluir, perquè ara es pot lluir a qualsevol moment i a qualsevol indret. La inconfortabilitat dels locals fa, a més, a més, llarga l'espera, i la música raquítica que es dona durant els entreactes encara hi ajuda, i tot plegat allunya de tal manera l'acció dramàtica de l'acte anterior, que quan s'aixeca el teló s'ha de fer un nou esforç per situar-se.

S'ha parlat, per explicar la crisi del teatre, de la competència que li fa el cinema; però, s'ha analitzat prou bé en què consisteix aquesta competència? Creiem que no, i provarem de fer-ho nosaltres. Com a resultat de l'anàlisi podem avançar que el cinema realitza per a l'espectador totes aquelles condicions indispensables per a la suggestió d'un subjecte, cap de les quals els nostres teatres no tenen en compte.

Entre les raons que es donen a favor del cinema, hi ha el preu i la qualitat de l'espectacle. Ni una cosa ni l'altra són certes. El cinema és car; un tant per cent important dels films que ens donen és dolent. I es comprèn: una de les condicions del comerç cinematogràfic amb els EE. UU. és el *blind-fucking* (contracte a cegues) i *block-fucking* (contracte en bloc). Els termes són prou clars perquè necessitin explicació. L'empresari no pot triar; el públic es queixa, però els cinemes no pateixen de molt la crisi dels teatres, sobretot tenint en compte la desproporció enorme en el nombre de locals de cada classe — s'hi ha massa cinemes és qüestió a part de la que discutim: el fet és que el cinema té infinitament més públic que el teatre. Però el cinema, en canvi, posa l'espectador en una situació d'esser suggestonat immediatament. En parlar del cinema, en aquest cas, ens referim als cinemes, als locals. No hi ha dubte que, almenys els cinemes cars, són confortables: les butaques s'adapten al que hi seu; són amples; no hi ha corrents d'aire i la inclinació del pati o de l'amfiteatre són suficients perquè l'espectador del davant no molesti qui té al darrere. A més, l'espectacle és seguit i el públic no té temps de refredar-se ni de distreure's, perquè, a més, el local roman fosc (contrast amb els entreactes teatrals), i la foscor és la condició més favorable a la concentració de l'esperit i a la suggestió.

I si el públic va al cinema, amb tot i els raves que el film sonor ha llançat al mercat, perquè no aniria al teatre, si aquest es posés en iguals condicions de confort, és a dir, d'ambient?

I, precisament, el cinema sonor, en acostar el film al teatre, sense, ni de molt, arribar-hi, amb la imperfecció dels seus procediments, amb la manca absoluta de matis i de sentit comú en el diàleg, dona una tal superioritat al teatre, almenys momentània, que és una gran llàstima que aquest no aprofiti l'ocasió, ja que el film sonor, quant a espectacle pur — separat de l'ambient de confort en què està col·locat el públic —, no té altre avantatge al seu favor que la novetat. Un argument que es considerava suprem és que a tot el món la crisi buida els teatres, amb confort i tot. Però, és que acti tot aquest confort no seria una novetat més gran que no pas el cinema sonor? Seria bo que els nostres empresaris hi dediquessin només cinc minuts de meditació cada dia.

ANGEL FERRAN

LA MUSICA

Manén i la Filharmonica de Barcelona

Joan Manén, violinista i compositor, ha sentit també frissons d'animador musical. I, aleshores, amb la col·laboració d'alguns amants de la música, ha constituït la Filharmonica de Barcelona, societat de concerts, que aquest any ha donat a conèixer persones i coses força interessants.

Car, quan un home arriba, des de qualsevol art o disciplina, a assolir un cert nivell, és innegable que no en té prou amb una actuació egoista, tota absorbida dintre

Joan Manén

d'ell mateix. Necessita crear, organitzar, posar en valor i en relleu totes les forces afins a ell que pel seu voltant graviten.

La Filharmonica de Barcelona, per altra banda, no és una societat musical més dins de la ciutat. Té prou relleu i caràcter. Per usar una comparança, l'assimilariem a una mena de Conferència Club de la música, destinada a donar, no tan solament sessions musicals, sinó encara amb un cert pla i mesura i adreçades vers una finalitat instructiva. Res de la clàssica vetllada musical, on la gent, de nits, va a passar l'estona amb l'excusa de sentir unes peces musicals, sempre les mateixes; res d'això. Unes tardes passades devotament entorn d'una personalitat o d'una obra noves i emponents, del país o de fora.

Realment, quan l'animador d'una empresa per l'estil és un home com Joan Manén, el qual, a més del conreu d'un instrument amb categoria d'as internacional, s'exerceix a les nobles palestrades de la composició, hi ha el perill que l'actuació personalíssima arribi a ofegar certs matisos: que l'afany de posar-se continuament en contacte amb el públic i explicar-li la intimitat del seu pensament, de la seva vida musical, no el faci ésser massa explícit: volem dir massa insistent; massa amant de conversar amb aquells que han vingut a instruir-se als rengles de la societat. Això daria lloc, sense voler, a un exclusivisme que mataria en primer terme l'interès, i acabat l'existència de la societat mateixa.

Joan Manén ha sortit brillantment de la prova: acostumat a vèncer les dificultats dels dits i de l'arquet; de l'harmonia i del contrapunt, no li ha resultat cosa difícil de repetir l'experiment amb l'amor propi. Confessem que això, determinades voltes, haurà robat a la nostra consideració audicions que haurien resultat interessantíssimes; però ha estat un bell exemple i haurà donat el resultat de tots els actes bons i virtuosos: l'edificació.

Perquè ara la Filharmonica de Barcelona té, moralment, la vida assegurada, i materialment també, no dubtem que també dintre un esdevenidor no gaire llunyà.

Es indubtable que l'esforç d'aportació que s'hi ha fet, essent per si considerable, anirà en creixença.

Tal fou la impressió que va causar-nos el concert de diumenge matí, donat a benefici d'aquesta institució de cultura musical.

M. N.

NO PATIREU CALOR SI ADQUIRIU UN

TRAJO DE FRESCOR

confeccionat, a 100 pessetes

Excel·lent qualitat; colors i dibuixos de moda

Sastreria Model

RAMBLA DE CANALETES, 11 - BARCELONA

creaciones de
Perfumeria
selecta para
caballero

Gentleman

agua de colonia - talco loción
masaje - extracto - fijador - bri-
llantina - champú - polvos - rhum
quina - jabones baño - tocador
y - afeitar - crema de jabón

La Florida
APARTADO 239
BARCELONA (España)

TRAJOS PER A BANY
BARNUÇOS
CAMISES - PAIAMES
SUETERS
CINTURONS - ELÀSTICS
MOCADORS
MITJONS - MITGES

PREUS BARATISSIMS

F. VEHILS VIDAL

32-Avinguda Portal de l'Angel-34
7, Plaça Universitat, 7

MOBILIARI D'ART

BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapis-
ser. Objectes d'art i de fantasia per
a obsequis. Sales d'Ex-
posicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 56. Telèfon 16285
BARCELONA

LES LLETRES

DIA D'ESTUDIANTA

Conte inèdit de JOSEP LLEONART

Les dues amigues es despulaven en la seva cambra de despesa, espaiosa i amb un dels llits de matrimoni, perquè el dia que hi arribaven, per una felicitat casualitat totes les altres ja eren ocupades. La gran havia entaixonat dins l'estufa un braçat dels tipics cilindres de llenya, i allí trastejaven mig nues, amanyagades de les bocades calentes del foc i resseguint-ne els rastres amb passos i torsions de gat. La petita, d'uns divuit anys, dins la simfonia d'impressions de la gran ciutat a mig confegir que saturaven el silenci embuatat, va rompre: «Avui he tingut mal dia». Difícil li hauria estat destriar per quins fets; era un enervament especial, un decaïment, aprensions miserioses del seu físic; o un greu d'haver respost bruscament al veí de taula, o de no encetar la resposta, o una frisa d'aspiracions embrionàries encruant-se a la perspectiva d'un esdevenidor vagament rònec... Però tot això traduïent-se en sensacions i sensacions, tot just llampades d'alguna imaginació, i en concret poquíssim pensament. Prop de l'amiga, vers la qual, tothora: en els magatzems, quan entraven a canviar en un Banc, o durant les converses, focava uns ulls exampats de preguntes: «Què he de fer? Ho puc dir?», es trobava més emparada, en mig del gran salt i tot. Sentiren unes remors desorientades de passos i veus pel passadís, i esportugada de la idea escabellada que se'ls fiqués algú dins la cambra, s'arredossava amb ella; paraven l'orella, es parlaven baix.

No li venien els acudits o fugues de riure d'altres nits, en despulgar-se, i semblava que esquivés els ulls de la seva roba interior d'un cotó escardalenc i antipàtic. Filla dels porters d'una forta casa, allà en la seva ciutat cap de partit, sa mare l'equipava d'aquell indument, presumint entendre que la vergonya d'una roba interior humil bé pot frenar els primers impulsos d'una reliscada, tant com la vanitat afavorir-los. Innocent i tot, la intenció delata una certa base d'honestat en la mare; no vol dir que, susceptible a l'afalac envers la filla com era, i picada d'enveges, recueta de veure's passar riqueses per davant del nas, segons la persona, segons la forma, qui sap! Si no encetar la proposta, potser l'hauria escollida. Però en les imaginacions ho concebia sempre dins el sagrament: això sí, amb un home ric de debò; ben peixada. El pare, una figura de cara fumada, nas estrany i ulls endolats, vivia de ràbia, com dient a la vida: «Tu pegues fort, però més forta tinc jo la pell.» Eixit amb els propis, una rialla escanyada era son respost a molts casos, i no tenia més religió que aquest envenenament àcid; les seves escasses hores d'expansió eren bajanes i espesses. Tant com la mare, s'ufanava de la noia, però tret de la resplendor que aquest ufament pogués traspuar a la seva cara fumada, ella estava dejuna de saber el color de l'amor de pare, perquè ni els gestos ni l'hàbit dels fractes amb què tot amor vol ésser provat en obres, ell no els tenia. Majordom d'una fabrica, glatia secretament que la nena arribés a cobrar el sou de bibliotecària per a posar-hi mà i poder tastar un viure distint.

I ara, la nena, després d'exàmens excel·lents, pensionada en la magna ciutat estrangera, hi ampliava coneixements, seguint algun curs, i feia pràctiques en la Biblioteca Nacional. Arrabassada per l'onadeta de cultura que havia entrat en la ciutat nadiua, estudiant, continguda, tirant a senyoreta i amb un exterior orgullós sense voler, que imposava distàncies, encara que de vegades li temptessin el cervell fantasies passatgeres d'un casament deslliurador, donant-li a conèixer, a l'últim, que cosa és *fer-se un tip de vida* — paraules del seu pare —, ella mirava d'estimar-se tant com sabia la idea d'una rutina de vida de funcionària.

L'amiga, sempre la iniciadora, la pràctica, apartada del volt de l'estufa tota cosa inflamable; amb una esma autoritària, com si l'altra tament necessités la veu d'ella per a moure's, digué: «Anem al llit.» I un cop cada una en el seu, va fer fosc.

A la petita, dins la fosca que provava d'aconsellar-la, encara li tornà la visió de la roba interior de cotó bast; va evocar la mare amb rancúnia. Decididament, se'n compraria de nova al seu gust, i amb diners ben seus: la mateixa idea que al matí, quan li saltà als ulls dins un aparador una combinació de seda gris-plata, i després a classe, quan posant una cama damunt l'altra, pensà si des dels darrers graons de l'amfiteatre algú podia haver vist la seva roba més amunt de la mitja.

La vaga idea predominant d'haver tingut un mal dia, que encara s'escolava dins la maror de la tenebra, la privava de destriar en el seu curs aquests fets satisfactoris: haver entrat a la classe matinal creient que no es recordaria de la lliçó, i en ésser a dir-la, abocar-la com si se la llegís dins, per una d'aquelles revingudes de la memòria tament miraculoses que els estudiants conceixien; i haver pres notes de l'explicació del

professor, prescindint de la taquigrafia i resumint lúcidament, i a la tarda, que no sortiren de la cambra, encara ampliant-les de memòria.

Ara, ablanida la tivantor de les dues ponceles dels sins que li produí el primer contacte amb la fredor del llit, començà a fer-se-la seva un pessigolleig, com d'infimes punxades, expandint-se-li de més amunt dels genolls fins dalt dels braços, resolent-se en una tebior interna de benestar. S'afigurava ella mateixa dins la bruseteta i la nova faldilla que li accentuaven la línia en distinció, i com per a no trobar-se tan morta en la fosca, s'amanyagava les dues ondes a cada costat dels cabells tallats a la moda, amb l'instint de quan se les emmotllava sota el capell arrapat.

De tant en tant, venint-los a la memòria un projecte, una compra a fer, una carta a respondre, dialogaven de llit a llit. Aquest diàleg necessitava sovintejar-lo, perquè, gaire estona de no sentir la veu de l'amiga, la dominava una rara imaginació que el seu cos s'hagués dissolt dins la fosca en el clot del llit. Però la gran, certa que la foscor silenciosa faria caure alguna confidència dels llavis ingenus, callava a dretes. Aquesta gran estava més segura, ho tenia tot més resolt. Ja portava dos anys d'estudi a Viena, anteriorment, i sobretot, el natural era un altre: la visió de la vida més planera, sense fugues; s'encarava als semblants amb més ironia. Tenia bona gana, sentit pràctic, i la imaginació més precisa per a servir-lo. Vinçuda l'hora de l'amor, era d'endevinar que ho rebria casolament, més contenta de dar golg a algú, de dedicar-se a un pacient, que no per cap gran idea que es formés de la passió, ni d'un home, ni de la vida.

Com totes les d'aficions intel·lectuals, allà en la llur ciutat havien conviscut, i la petita, observant amb quina frescor immarcescible assistia un malalt, o seguia la veta a una criatura o feia el respost a la conversa impertinent d'alguna comare, havia pensat sovint que allò era un tant se me'n dona del temperament, no pas virtut; no es sabia estar de comparar-ho a l'aguant d'una mena de dones, de les quals tenia una vaga idea, que complauen tots els homes sense afecionar-se per cap. Però ara ho rectificava, experimentant quants de punts pràctics de la vida desvesada li resolía i quants conhortos en rebia; vingues d'on vingues això era ajut, pietat veritable. En resum: així com l'amiga es passaria molt bé d'ella, ella de l'amiga no. Igual pensava el president del patronat quan feu coincidir el seu any de pensió a l'estranger amb l'estada de l'amiga, dedicada a unes investigacions d'estadística. «La seva família — li havia dit — no tenen medis per acompanyar-la; demés, són uns infelços. Vostè no la deixi; vigili que no ens torni una poca-solta més, sinó una funcionària preparada.»

L'anyar i venir de sensacions imatjades, pures sensacions, però unes més ran de la consciència transcendental que altres, continuava dins la nit en el cos de la petita que una intel·ligència remoguda i una sensibilitat molt viva triaven per camp de batalla. Una sensació orba, barreja d'olors: de l'encerat dels trespols, de càlides aïrades de cafè o de lleugues cuites i de caliu de cambres orejant-se, contenien per a ella, com si hi suessin dins, les visions de la vida en la despesa. Així mateix, l'aspra atmosfera espiritual de la ciutat trasbalsadora la basquejava a base d'unes quantes impressions, encara que no sempre les precisés: les paraules d'aquell boig d'alemany, que ensenava l'atreïni i la revoltaven, favorables a la lliure unió dels sexes; el besar perllongat d'una parella d'estudiants en un carrer moll, amb lluent d'acer i fosc de carbó; l'escena, en un angle del passadís entrefosc, del cambrer, xiuxuejant a la tia d'aquella galleta moixa de quinze anys, innovant-li que el dia abans la noia tornà a la despesa a les tres de la matinada; i la tia posant-li una peça de plata a la mà, signant-li que no ho esbombés... Però aquests parracs de l'atmosfera nova, com una basca d'olors irritadors de la curiositat, que li desmoralitzaven la imaginació, si encara no la voluntat, necessitaven d'una sollicitud concreta perquè prengués cos l'escandalitzament que corcava el seu mal dia. Ocupaven la cambra immediata dues escandinaves, despreocupades, l'una majorment: la dels grans ulls parats, com un infant agegantat cobdiciable, d'alt cos formós sota el qual ella hauria quedat materialment colgada. Ara, en aquella cambra, una gramola havia romput en un ball americà; i aviat riures, parrupps i correddisses, i unes veus d'home entremig. Contingut el respir agitat i venjat, perquè l'amiga la creïes abtuda.

—Dorms?—preguntà l'amiga. —No—respongué en sec. —Quina tabola altra vegada!—Ella rigué secament. L'hauria despulada i assotada la veïna escandinava, carnosa, irradiant condescendència! Joves i vells només estaven d'ella i de la seva camarada, al seu parer; fins quan li parlaven a ella amablement, semblava que li donessin les escorialles de tants desigs i ulla-des furtives i escalfor de converses que inspiraven aquelles caçadores d'homes. Abans d'ahir, quan el pintor polonès l'havia invitada a un passeig, quines ganes li vingueren de dir que sí! Amb quin orgull aniria al costat d'ell, desafiant: Tinc la seva companyia. Us creïeu que només eren les rebregades a merèixer el costat d'un jove de talent i bona presència?—I ara la música, les correddisses, els escarfafls voluptuosos com parrup de coloms, en les gorges càlides, allà al costat, com si ho fessin expressament per a mortificar-la.

—Ja t'agradaria ésser-hi—digué l'amiga, com befant els seus pensaments. —Jo? Amb aquelles...?—Un qualificatiu denigrant li vessà del cor; ençàra més indignada, sense ella adonar-se'n, de les simpaties lícites que li robessin a ella, que de la possible lleugeresa de les escandinaves, saltà del llit, i abocant-se a les palpenes al

de l'amiga, la sacsejà pels muscles: —Mala amiga!... Ho has dit per a fer-me patir el que has dit?... L'amiga premé el pulsador. Incorporada en la claror sobtada, li tocà els clots de la mà, el front: —Què t'agafa, nena?... Potser si que febreres! — Però li trobà l'escalfor normal. Aquests tocs solícits, aquella incorporació decidida, tant de l'amiga, la desarmaren. L'amiga apartà la gira de les robes del llit, feu fosc immediatament, i a les fosques ordenà: —Calma't. Vina al meu llit. Quins crits has fet! Valga's que la música t'ha ofegat la veu... Hem de parlar tu i jo, i en veu baixa. — L'altra s'agemollà, va ajure's i arribà a ajocar la cara damunt el muscle de l'amiga, qui començà:

—Saps de què pateixes? Algun dia, veient-ho de lluny, t'en riuràs. D'inadaptació pateixes tu. Ara, que t'en forges moltes d'il·lusions del tracte amb la gent, tu! Tant se val. No és la millor hora per a convence't. Ens hem de fer una societat; hi tens més dret que les que van amb intencions torçades. Això jo ho arreglaré, sents?—De sentir aquests mots, el doll de llàgrimes que adés feia pressió entre pit i temples, se li expandí per tot el cos, com una interna circulació de bàlsam de conhort.

—Sinó que de vegades ets tan estranya, tu! —continuà la gran, lluitant contra la son—. Els Garrell, el matrimoni americà em pregunten: que anem a passar alguna vetlla en la seva habitació; aquell pintor polonès que et conta els seus viatges també hi va. Es conversa, es fa lectura... Sortires de les teves preocupacions... Però no he acceptat; he donat excuses. Perquè tu fas aquell posat tan tancat, tan... orgullós, t'ho diré clar, que he pensat que potser no t'agradaria... Deixa't de patir d'imaginació, quan tanta gent pateixen per coses de debò; és que ets desagradada al teu viure, nena! Ben bé no t'entenc, creu-me.

Havia arribat l'hora que la tarja del reglament d'hostalatge, clavada darrera cada porta, invitava a no fer soroll, i el sarau de les escandinaves s'era fos dins el pou negre de la nit. La finestra era a un salt del carrer, del qual venien ara un miol o el brunzir d'unes bicicletes de la policia nocturna, ara un monòleg de noctàmbul o el mormoleig d'una cançó emperesada que feia endevinar galtes acostades i braços encollats; i dins la negror de la cambra només vivia un deix de llusor, que recollia el gran mirall, dins el qual tantes cares d'hostes devien haver-se preguntat, com l'estudianta: —Quin paper hi faig en el món?—Ara, el torrent tornava a congestionar-se cap als cims: agorrotant-li el coll inflat, adolorint-li els polsos, incontinente. Havia abaixat més la veu, i la gran, sentint-se una escalfor al muscle volgué aconsolar-la. —No em tractis com a una criatura! Si ploro és de ràbia!—prorrumpí ella—. No m'ho has de dir; sé que no tinc tracte; pensant a soles em vénen raons magnífiques, i mira, en mig de la gent, eixuta, com si hagués perdut l'ús de la paraula. Veig tants talents, tantes maneres de vida!... Es com un rodament de cap. Mai no havia enyorat una... estimació, com ara... De què li val el talent a una com jo, si no és perquè pateixi més que qualsevol tros de carn batejada?... Voldria que estiguessis dins meu... Per què hi sóc en el món? El medi familiar: gent sense horitzons, raquífics d'enveges, i el meu medi cerebral tan distint estan en pugna. Allà, a casa, estava com cega; ara ho veig: no solament sóc insociable, sinó que els coneixements, que me'n feia el meu recer, són una poca cosa. Compares, i veus tants talents, i penses: Mai no ho tataràs! I tantes formes de vida!... Desitjo, desitjo tan fort que no sé el què... Veus viure tothom amb aquella llibertat d'ànima, com si res no els pesés, i tu pateixes, com si tot el que penses, el que et desafia se't volgués fer gran com la ciutat i t'anés a rompre aquest cos tan petit!

—Grandíssima enveja!—li féu, cariciosa, la reposada. Interiorment resumia: Està en un estat d'enlluernament i de tendresa flasca, que Déu ens guard que un desaprensiu qualsevol se n'aprofités!—Vencent la son li traçà un pla: La presentaria a les famílies d'alguns professors; posaria de relleu els seus mèrits...—Veuràs com aniràs perdent la por de la fera... T'advertixo que la llibertat d'ànima, l'art de conversar, el do de gent, s'adquireixen. Però, sobretot, pensa en els teus estudis, sense preocupacions: fallit això, tot per terra.—De sobte, callà.

Bressada del consol, l'amiga s'havia adormit. Li recollí la roba de llit ran del nas, perquè no trobés en manca la seva escalfor, i cauta, lluitant amb el seu cos robust, no massa lleuger, s'esmunyí, arribà a les palpenes a l'altre llit buit, per a dormir-hi més a pler, i al cap de tres minuts era enfonçada en un son magnífic.

—Llevem-nos—digué, en sent matí, amb l'esma autoritària, com si l'altra és mogués per la seva veu. La mirada característica que la interrogació frívola feia més grans, frisa una mica més, de trobar-se en l'altre llit.—Entesos, eh?—féu la gran. No respongué sinó amb un somriure agraït.

Projectiva, valenta, trobà l'aire gris dels carrers més alegre, com esbandit de la seva tempestat interior. Quan digué la lliçó, la decisió que posava en la pronunciació de la llengua apresca no feia sinó traïr més els caràcters de la llengua pròpia. Quina abominable pronunciació té aquesta noia!—pensava el professor.

Tal fou, en resum, la vida interior de l'estudianta d'un dia a l'endemà. En vindrien altres de defalliment o de reanimació. Potser aconseguiria algun dels seus dalters. Però, és que la vida resol res? Acaba res en nosaltres? Si és cert que allò que assolim tanca un parèntesi, n'obre un altre de conflictes nous que el nou assoliment es porta. I veus ací el pols de sal de la vida, i el que fa que ens mireu uns als altres amb una pietat quasi religiosa.

JOSEP LLEONART

CONFERENTIA CLUB

Gerard Bauer

Probablement, aquesta conferència en to menor de Gérard Bauer serà la darrera d'aquest curs de les conferències arrenglerades sota el signe del C. C.

Es tracta, doncs — ho escric amb un lleuger tremolor de ploma —, de la conferència-furgó... Del vagó de la cua del tren de les conferències de la temporada...

En lloc d'una conferència contundent com el tro sorollós, que és el punt final d'un

Plecs en la pell lleument somrosada de la seva faç i replecs en la veu quan enfilava la lectura d'un poema que apareixia amb més arrugues encara sobre el canemàs que li trenava un saxofon llunyà, que es filtrava clandestinament amb la fresca verdosa...

Si algun retret pot fer-se al conferenciant és potser el monocotisme de la veu. La conferència tingué una sola color.

Aquella color única que tenen les flors plenes de records que hom troba dins els llibres de les persones ingènues i sentimentals. Flors premades, resseques, metàl·liques...

Aquelles flors que ja no ho són i que els llibres detesten perquè els fan una competència desesperada tot volent expressar amb la presència llur tot allò que malden per evocar els llibres.

Si hom bandeja la monotonia, si hom pogués bandejar la monotonia, de la conferència de Gérard Bauer, ens trobaríem davant un conferenciant correcte que practica allò que en tennis hem quedat a dir-ne *chop*, amb totes les conseqüències i que fa un joc conservador i assenyat.

Les afirmacions del conferenciant no són mai arriscades i l'auditori es fatiga de tant donar-li la raó.

Vaig remarcar que el vescomte de Güell assentia tota la durada de la conferència amb un moviment de cap. D'una manera intermitent el nus de la seva corbata es fonia sota l'admirable *rideau* de la seva barba impecable.

I unes senyores — que feien molt bonic — amb llurs imperitents marcaven ratlles lluminoses d'aprovació en el front del conferenciant.

«Tots els que coneixen Gérard Bauer poden afirmar afectuosament que és *amable* — i cal donar a aquesta paraula tota la seva força etimològica.»

Efectivament, en baixar de la tarima, quan els senyors assistents a l'acte, tot aixecant-se lentament de les cadires, semblaven voler raspallar amb el bigoti retallat a la moda els escots de les dames una mica plens d'aquella pols fina que fan les conferències, i els solides — capells de senyora model 1931 — es gronxaven d'una manera anti-eclesiàstica d'adreça a la campana de vidre deserta, Gérard Bauer, en persona — nosaltres, tímids de mena, ens resistim a iniciar el gest —, ens allargà una mà fina, cordial, AMABLE...

CARLES SINDREU I PONS

La modestia de D'Annunzio

Un diari americà publicava recentment extractes d'un memoràndum adreçat per D'Annunzio a un grup de joves poetes italians. El *poetissime*, entre moltes altres coses bones, deia:

«Recordo que Itàlia s'enorgulleix d'ésser el país que ha dat al món els més grans trossos espirituals.

«Recordo que poder dir «Sóc italià» ha d'omplir d'orgull un home.

«Recordo que el futur d'Europa pertany a Itàlia.

«Recordo que únicament l'art italià està actualment en plena florida.

«Recordo que el més gran poeta contemporani és un italià.»

D'Annunzio, modest com sempre, calla el nom d'aquest poeta.

Deu ésser, sobretot per l'última frase, que el periòdic americà ha inserit el text en la secció humorística.

EL MÉS GRAN ASSORTIT DE LLIBRES

FRANCESOS

CASTELLANS

ANGLESOS

ITALIANS

els trobareu a l'antiga Llibreria

Francesca 8 i 10 Rambla del Mig

NOVETATS EN CAMISES

Jaume I, 11 Tel. 11655

La cara, espill de la salut

Un rostre pàl·lid, demacrat, flac i trist, denota un organisme dèbil, raquític, esgotat.

Quins als veure's així prenen el Fosfo-Glico-Kola Demènc regeneren la seva salut, tonifiquen els seus nervis i canvien el seu rostre de dia en dia, fins veure aparèixer els colors sans que signifiquen vida, salut i alegria.

LES ARTS I ELS DISCOS

Els arquitectes i els decoradors

Ens sembla que hem estat els primers de tractar favorablement de les modernes tendències en el mobiliari, i de la forma com s'interpreta en països diversos, i a Catalunya. I com a conseqüència hem hagut d'esmentar les matèries que han fet possible una considerable evolució, i els creadors que han fet possibles aquestes noves solucions.

I cada vegada que hem volgut citar el nom d'un creador de conjunts interiors, ens hem trobat que manca el mot que expressi en la nostra llengua les activitats del

ment l'arquitecte, amb la propugnada teoria de la pell i l'os, o bé l'arquitecte amb la seva sensibilitat d'artista dotada espiritualment la rígida carcassa de l'edifici, que ha existit de la funció mecànica filla de la necessitat i el càlcul.

La indigència espiritual com a dogma de la nova arquitectura, podria ésser d'efecte tan funest com el que ha produït l'Escola d'Arquitectura fent homes geni, mena d'arquitecte indiscutible que ha empastifat la ciutat amb edificis banals, emperifollats ex-

Els dibuixos de Manolo

Els dibuixos de Manolo Hugué, l'escultor predilecte en els nostres dies, de moment aparenten fets per una voluntat sense precedents, i en realitat no és difícil de comprovar que són tot al contrari. Totes les seves obres obeeixen a la imperiosa necessitat d'encaminar un íntim sentir. Són, en llur totalitat, el complement de l'obra escultòrica d'aquest gran artista.

Totes aquelles inconveniències que l'escultura presenta en la seva part material, precisament les que, en el cas d'aquest gran escultor, són importantíssimes i també de difícil resolució, les venç amb facilitat. Però així i tot sap que entre l'escultor i la matèria destinada a re- portar els seus sentiments a través d'un cos o un objecte esculpsit, existeix una lluita que ha d'ésser vençuda per tal d'explicar amb certes definicions que l'art arrenca de la Naturalesa, com són el moviment i la vida natural. Per aquest motiu cerca en el dibuix aquell element afí que pot expressar a la perfecció els mateixos sentiments prescindint en part d'aquella lluita material en moments que hom se'n sent grat.

Devem fer constar, per aclarir aquest concepte i privar-ne possibles desviacions, que en dir que Manolo en el seu art reconeix una lluita, no volem pas donar a entendre que la seva obra topi amb un entrebanc. Res d'això; el moviment i la vitalitat són precisament els motius que proporcionen a aquest artista el més viu abrandament que determina les formidables creacions amb què ens encisa.

En el seu aspecte global, representa l'obra conjunta de Manolo Hugué la definició de la vitalitat interior dels cossos agermanada amb l'expressió dinàmica exterior que adquireixen al fregadís acarriant de la llum i de l'aire. Amb l'anhel d'objectivar l'immaterial, empra Manolo Hugué tots els procediments que li suggereix la seva visió personal abstractiva i fantàstica.

La hiperbòlica ponderació dels volums amb què imprimeix caràcters gegantins a petites figures, la puixança material que aconseguix prescindint de detalls que podrien desvirtuar la grandiositat de les masses—acusades encara llandiant l'espai en sentit horitzontal que determina el fons—, formen una part dels elements fonamentals de què es val per a fer dels seus dibuixos una condensació de vitalitat.

Difícilment hom podria trobar una forma d'expressió material més adient a l'exteriorització dels estremiments espirituals. La imprecisió de la línia determinada en els cossos per la vibració incessant que sembla despendre's de les coses vives—altra característica fonamental d'aquest artista—

només l'accepta Manolo com a complement indispensable quan es sent atret per la rapidesa del moviment. I en aquest cas concret deixa de cenyir els volums en una línia precisa per tal d'expressar amb més vigoria la subjectivitat de les figures creades per ell.

Però una vegada aconseguida aquesta finalitat dinàmica de la línia definidora d'un estat espiritual, enrobusteix encara la seva obra amb l'accentuació ponderada de la matèria que l'emboïlla. Per gràcia merave-

Manolo. — Dibuix

llosa d'aquesta dualitat de forces expressives, l'obra imponderable de Manolo té tot l'atractiu suggestionant de l'emoció feta forma. Aquesta doble intensitat vital es palesa tan fortament en l'obra d'aquest artista, que en la seva producció de dibuixant i de pintor—com a exemple de sinceritat en l'execució pura—no pot estar-se d'explicar-nos en un dels seus dibuixos el perfil imprecís d'un sector de cos més enllà d'una paret que s'interposa.

El problema del color en mans de Manolo no persegueix altra solució que separar els cossos i situar els objectes en el lloc reclamant per la seva visió. I prescindint de si les seves pintures seran titllades d'acromatòpsia, va a la recerca de fàcils entonacions suauement distribuïdes.

ANGEL FERNANDEZ

DISCOS

La qualitat dels programes que serveix el disc

El disc, és clar, serveix a tots els gustos, però ara no vull referir-me als programes de les cases editores—que aquests necessàriament han de tenir un eclecticisme que ho abasti tot—, sinó al contingut de les discoteques particulars.

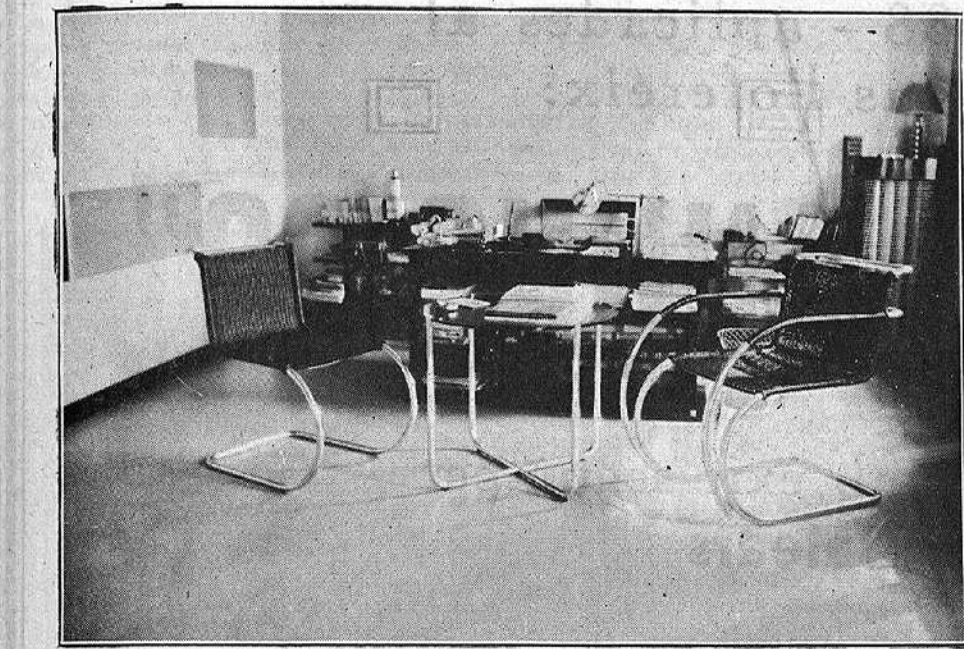
En primer lloc, l'observació més interessant que es pot fer és que molta gent suporta un disc que està en disconformitat amb la seva habitud per a un determinat gènere musical. I això per tots dos extrems: l'única forma que ha tingut el jazz per a interessar els senyors que només escoltaven música simfònica i d'òpera, ha estat mitjançant el disc. D'altra part, a l'oient de sarsueles i ballables, a qui no és possible arrossegar a un concert, suporta en canvi un fragment que canta un divo, i fins i tot una simfonia. Potser això té la seva explicació en la vanitat que comporta el bon to i que suposa l'adquisició i exhibició en la discoteca d'un disc de bona música; però també alguna vegada es fa rodar i així s'habitua l'oient a la música d'aquest gènere.

Per molt aferrat que s'estigui a un gènere determinat, mai no se n'hi està prou que comporti que tots els discos adquirits siguin d'aquest gènere, i això significa tant una difusió de la música bona com un interès dels que cultiven la música frívola, que produeix un millorament tècnic d'aquesta en comptar que ha d'anar a un públic selecte.

Amb això dit, es pot afirmar que la discoteca particular té aquest sentit eclecticisme i els programes que formen els discòfils de casa estant, també han d'ésser-ho, a la qual cosa ajuden així mateix moltes altres circumstàncies, una de les quals és la poca durada de les audicions i les ocasions en què es donen. Ha d'ésser molt difícil que per acompanyar una migdiada d'estiu es faci rodar al gramòfon una simfonia. L'ambient no suportaria audicions de molta durada, ni l'esperit està en aptitud d'escoltar música molt enlairada. Les notes estridents que llenen els amplificadors dels bars i cafès no poden ésser les que comportin el recolliment de la música de càmera i per això el disc ha de contenir música que ho abasti tot.

La tendència general, però, demostra que el gust del discòfil ha evolucionat molt. Avui ja no són possibles aquells enregistraments de diàlegs de to pujat que abans sovintaven. No era fàcil trobar discos de música simfònica i es donaven amb una lamentable insistència discos omplerts per artistes de variétés, que tenint l'ajut de la mímica s'escoltaven gairebé amb pena pels oients d'una certa cultura. Està ben vist el gran interès que donen els editors de discos a la música simfònica, i encara que es pugui dir que es venen discos de música frívola en més nombre que d'altres, també és cert que en cap altre mitjà de difusió de música es pot trobar un nivell tan elevat com en la música enregistrada, puix que proporcionalment és en aquesta on s'escolta més música bona.

J. G.

Oficina, per Churruga i Rodríguez Arias

que els francesos anomenen *ensemblier*. Dir decorador, director artístic, o artista decorador, no és pas designar exactament l'activitat o les tasques dels projectistes d'interiors. I per aquest motiu és fàcil de confondre un artista-tècnic, coneixedor de les exigències del confort i dels recursos que els oficis diversos hi poden aportar, amb el vulgar aplicador de «motius ornamentals» i «elements decoratius» damunt l'obra bàsica i les estructures fonamentals.

Es clar que els decoradors—els pseudo-decoradors, com ha dit el meu amic A. A. Artís—ornamentistes són molts, tants, potser, proporcionalment com els arquitectes—diem nosaltres—que en l'exercici de llur professió han produït aquesta obra plena de pintoresc, concretació de cinquanta anys d'arquitectura barcelonina.

Hauríem de convenir, doncs, a juntar els uns als altres; els arquitectes i els decoradors en aquest cas—el cas pitjor—tenen semblants defectes, i en els mobles i immobles llur tasca és doblement perniciosa.

En tots els blasmes que Andreu A. Artís dedicà en un recent article als decoradors, hi ha pregones raons justificatives. Nosaltres mateixos ens sentim admirats de tal reforç a les nostres posicions adverses al pastitxo i la banal ornamentació. I pel fet que Andreu A. Artís no sigui un coneixedor precis en aquesta branca, és excusat que hagi oblidat que enfront de les noves promocions d'arquitectes hi ha—no els *ensembliers* que saben l'ofici—els altres arquitectes que projecten edificis centralitzant tot el problema arquitectònic en la vulgar façana d'obra amb adreïsses pseudo-clàssics de ciment emmoldat, tractada com si fos un *parterre*, o bé un pastís dominical de lliura i mitja.

L'actual desplaçament en què es troben tants d'arquitectes és degut, més que a la distinta concepció plàstica, a la manca d'adaptació als nous procediments. Així, l'arquitecte més a la page no serà el que adopti expressions ja repetides per base de fórmules estètiques, dites d'avantguarda. Res, per tant, de l'estil de la pell i l'os, trista matèria al capdavant, mancada d'un esperit que la vivifiqui.

Noti's que com més avancen els procediments, més s'acosta a l'enginyeria la realització. I, o bé resta eliminat automàtica-

teriorment i que són inhabitables a l'interior, per ignorància de les necessitats que comporta la vida; en tots dos casos, el desconeixement de les exigències domèstiques que té el creador de l'edifici porta la necessitat del decorador com a tècnic director de la mobília arquitectural interior, càrrec que exigeix peculiars coneixements i condicions innades per a destriar el que està bé del que és equivocat de forma i color.

Si som partidaris de l'especialització tots els que acceptem més o menys el funcionalisme, haurem de propugnar que els arquitectes orientin llurs estudis i llur professió a tasques que podríem determinar amb dues especialitats, arquitecte-enginyer i arquitecte-decorador. No hi ha millor manera de servir la realitat actual de les noves construccions, que lliurar el projecte i direcció de l'estructura i principals serveis mecànics de l'edifici, a càrrec dels enginyers; per altra banda, les condicions de llum, espai, etcètera, sota l'especialització dels decoradors, donaran un millor rendiment per tal d'obtenir un profit més intel·ligent i posat d'acord a la vida familiar, social o econòmica de cada casa. Com que aquesta feina es presta a tants matisos i subtilitats, perquè cada casa és un món; com que sovint les famílies muden de casa, i obliga a readaptacions, només temem la poca facilitat dels arquitectes a aquest entrenament per la manca de centres orientadors o preparatoris de les tècniques i oficis de la instal·lació domèstica, que és un inconvenient en el qual som una excepció a Europa.

Amb l'aparició del grup català G. A. T. E. P. A. C. és del cas preveure un comportament més lògic en l'expressió arquitectural a Catalunya. Aquests joves arquitectes sota noves disciplines han de portar llur inquietud a concrecions més racionals que eliminin el major nombre possible de prejudicis dels imponderables.

Estem segurs que l'actuació de la G. A. T. E. P. A. C. farà possible la formació del nou arquitecte en la nova Escola, i, mentrestant, qui s'ocuparà de la formació del nou decorador? Qui, de la funció dels mobles i l'ordenació del confort de la llar nova?

Els nous temps comporten noves responsabilitats, i damunt de tot, comporten vetllar pel mot d'ordre de sempre: qualitat. Andreu A. Artís en l'article que havem esmentat deia: «Per a tots els pseudo-decoradors, modernisme és sinònim de barator. Fusta de pi deixada de primera capa; llauana i vidre mal tallat... Imbecilis! El nou estil reclama poc i bo. Als nostres sentits els plau reposar en les nobles i pures matèries: el marbre, el cristall, el gres...» I com que estimem molt el valer i els propòsits de la G. A. T. E. P. A. C., hem de fer esment del singular manament, a la façana del seu establiment. Per a aquest objecte no s'hi val fer ús d'uralita i vidre ordinari. És impropri i fora del cas.

JOSEP MAINAR

Exposició d'Arquitectura

(Sala Parés, 27 juny - 5 juliol)

Es ben cert que des d'un quant temps els nostres arquitectes es manifesten amb una major activitat. I cal confessar que entre tots hi havem ajudat.

L'Associació d'Arquitectes de Catalunya, de fa un temps sembla iniciar un canvi de front, amb activitats més orientades a la cosa d'interès públic. La constitució del grup G. A. T. E. P. A. C. ha vingut també a donar més estimul a aquesta reacció.

Per aquesta setmana, l'Associació d'Arquitectes de Catalunya anuncia un fet realment de transcendència en el nostre món artístic. Es tracta de la inauguració d'una Exposició d'Arquitectura, cosa que podríem dir que és gairebé desconeguda a la nostra ciutat. I tenim entès que el propòsit és de repetir cada any una semblant manifestació, ampliada amb concursos de solucions modernes de problemes vivents del nostre urbanisme i de la nostra arquitectura.

No cal dir com ens alegrem d'un esdeveniment tan important. Tenim entès que a l'Exposició concorren un gran nombre d'arquitectes, i entre ells tots els que segueixen les noves orientacions dels temps moderns. També sabem que durant el curs de l'Expo-

sició, i en la mateixa Sala Parés, tindran lloc dues conferències sobre arquitectura, una desenvolupada per un conegut arquitecte clàssic i l'altra per un dels més distingits membres del G. A. T. E. P. A. C., el grup dels seguidors de la nova arquitectura.

L'exposició i les conferències, molt oportunes, ens donaran bona ocasió per comentar l'estat de la nostra arquitectura, que tot i conservant el que ha de tenir de característic, pot seguir el corrent de l'evolució dels nostres dies.

Cal doncs desitjar que l'Exposició que ha d'inaugurar-se el vinent dissabte dia 27, satisfaci plenament l'expectació que hi ha en els cercles artístics per conèixer en conjunt el valor dels nostres arquitectes.

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA

Unió de Fotogravadors

Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

URODONAL

treu el dolor de ronyons perquè dissolt l'àcid úric

Estic satisfet del resultat obtingut amb URODONAL en tots els casos en que està indicat.

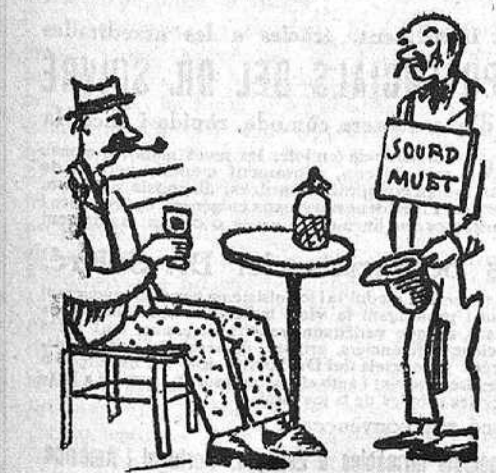
Dr. JOSEPH MOORE
Conciliador de la Facultat de Medicina de Sevilla

GRÀFIC INDICADOR DELS LLOCS A ONT ES LOCALITZA EL RYENJA

BADRINAS

Mobles moderns
Sales d'exposicions
Teles De Te Ku
Objectes per a regal

Diagonal, 460.-Barcelona.-Telèfon 73963

—Quina barra! I si denunciés que us feu passar per sord-mut, què diríeu?
—Res, perquè sóc mut.

(Moustique, Charleroi)

—Maleitsiga! Em pensava que era un riu!

(Mucha, Varsòvia)

—Quina pega! Mira quantes pedres i prop d'aquí no hi ha una finestra ni per remei!

(Everybody's Weekly, Londres)

La lectura del darrer crim

(Simplissimus, Munic)

(Le Rire, París)

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

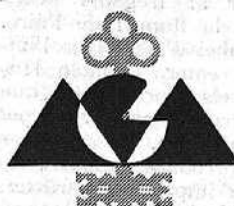
mudes i sonores - patent num. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.ª - Tel. 16606

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er: MADRID

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telegr.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fideus i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

A F I S A

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIS

Laletana, 18, Pral. B. - Barcelona

Suscriviu-vos a **MIRADOR**
Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.

que viu a

carrer

n.º

es subscriu a **MIRADOR**

pel preu fixat de **2'50 ptes.** trimestre.

de

de 193

Signatura

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasi úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn en ampolles de litre i mig i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

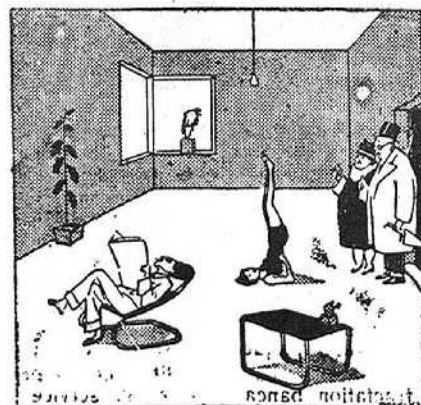
Carrer Hospital, 32 i Salmeron, 133

Encarregueu els vostres impresos artístics i comercials als

Tallers Gràfics Patrici Arnau

Verdaguer i Callis, 3, 5 i 7 (Davant del Palau de la M. Catalana)

Es la casa més perfeccionada en llibres ratllats, de luxe i en tota classe d'enquadernacions. - Elegància i economia en els encàrrecs. En cas d'urgència, demaneu-los per telèfon 14856

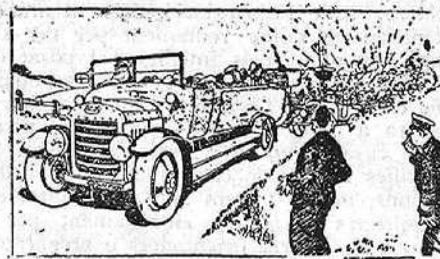

ESTIL MODERN

Primera visita dels sogres del jove matrimoni.

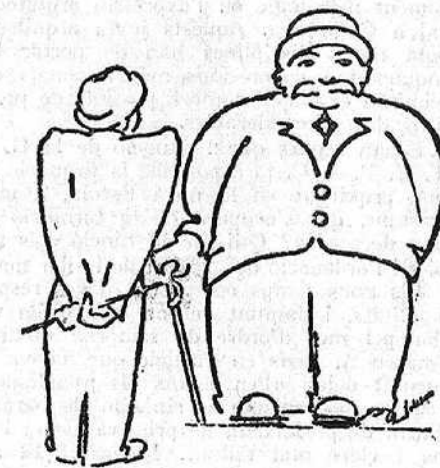
(Kladderatsch, Berlin)

MPRESOS COSTA
Aalto, 45 - Barcelona

El conductor de l'autocar observa rigorosament la velocitat permesa.

(Tit Bits, Londres)

—Com ha dit que es deia?

—Noguera.

—Quina casualitat! Hi ha un riu d'aquest nom.

—No sóc jo.

(Lustige Kölner Zeitung, Colònia)

—Deu cèntims? I què en fareu de deu cèntims un home com vós?

—Em falten per arribar a milionari. Ja tinc nou cèntims noranta nou mil pessetes amb noranta cèntims.

(Life, Nova York)

—Quan em quedo tant temps sola, sempre tinc por. A l'últim al meu marit podria passar-li alguna desgràcia, amb tants homes que em miren.

(Le Rire, París)

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastenia, Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, perduda de memòria, vertigens, fatiga corporal, tremolors, dispepsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen esgotament nerviós.

Les **Gragees potencials del Dr. Soivré**, més que un medicament són un element essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les **Gragees potencials del Dr. Soivré**, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme, amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a **5'50 ptes.** flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA. — Dirigint-se i tractant 0'25 ptes. en segells de correu per al franquig a Oficines Laboratoris Sòhatar, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties.